

ETIČKI KODEKS državnih tužilaca i zamjenika državnih tužilaca

I OPŠTA NAČELA

Kodeksom državno-tužilačke etike, utvrđuju se načela i pravila ponašanja državnih tužilaca i zamjenika državnih tužilaca, koji su se uvijek dužni pridržavati s ciljem očuvanja i daljeg razvoja dostojanstva i ugleda državnog tužioca kao samostalnog i nezavisnog organa.

1. Državni tužilac i zamjenik državnog tužioca svoje će dužnosti obavljati:

- a) zakonito i stručno, u skladu sa Ustavom, zakonima i Pravilnikom o unutrašnjem poslovanju vodeći istovremeno računa o pravovremenom i tačnom obavljanju poslova državnog tužioca odnosno poslova koji su mu povjereni;
- b) posebno pazeći na poštovanje i zaštitu osnovnih ljudskih prava utvrdjenih Ustavom, zakonom i Konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda;
- c) uvijek poštujući dostojanstvo drugih, bez obzira na to o kojoj se osobi radi i bez obzira na njen status, kao i bez diskriminacije u pogledu vjere, pola, seksualnog određenja, nacionalnog i regionalnog porijekla, pripadanja etničkoj grupi, boji kože, dobi ili po bilo kojoj drugoj osnovi;

² Naziv državni tužilac koristi se i za žene i muškarce koji su na toj funkciji.

- d) objektivno, nepristrasno i nezavisno o prosudjivanjima i mišljenju javnosti i spoljnim pritiscima;
- e) na način da se zakonitost i pravilnost njegovih odluka može provjeriti i da se uvijek mogu utvrditi razlozi zbog kojih je ta odluka donešena;
- f) poštujući rokove u toku postupka, uz dužno poštovanje pravila o prioritetima u rješavanju predmeta, nastojeći da primljene predmete istoga stepena hitnosti rješava prema redosledu primanja u rad;
- g) ulažući svakodnevne napore u svoje stručno usavršavanje i obrazovanje.

2. *Na dužnosti i u slobodno vrijeme državni tužioci ponašaće se tako:*

- a) da će slijediti uputstva u vezi sa davanjem informacija trećim, držeći se unutrašnjih pravila o davanju obavještenja o radu državnog tužioca i radu na pojedinim predmetima;
- b) da će zadržati za sebe sve što je doznao o strankama i njihovim pravima, obavezama i pravnim interesima u okviru obavljanja dužnosti, osim ako bi to predstavljalo krivično djelo;
- c) da će čuvati tajnost podataka koje je saznao na radu ili u vezi sa radom, odnosno koji su zakonom ili odlukom nadležnog organa označeni kao državna, službena ili poslovna tajna;
- d) da će se u slučaju kada primi od sebi pretpostavljenog državnog tužioca, ili višeg državnog tužioca uputstvo za postupanje u određenom predmetu uzdržati se, da o tome daje drugima bilo kakva obavještenja ili komentare;
- e) da će, vodeći računa o javnosti rada državnog tužioca kao samostalnog organa, poštovati profesionalne standarde u postupanju i uopšte u svojim nastupima;
- f) da se ni na koji način neće koristiti svojim službenim položajem ili ugledom državnog tužioca za ostvarivanje svojih prava ili interesa;
- g) da će prije preuzimanja bilo kakvih poslova izvan državnog tužioca, obavijestiti o tome državnog tužioca odnosno višeg državnog tužioca i postupati u skladu sa dobijenijm mišljenjem;

- h) da će se uzdržati od obavljanja slobodnih aktivnosti koje bi bile u sukobu sa službenim dužnostima ili bi mogle umanjiti njegov društveni ugled i ugled državnog tužioca, te da će obavijestiti višeg državnog tužioca ili sebi pretpostavljenog državnog tužioca o onim slobodnim aktivnostima koje bi u percepciji javnosti mogle pobuditi sumnju u njegovu samostalnost i objektivnost i time umanjiti njegov društveni ugled i ugled državnog tužioca;
- i) paziti da svojim ponašanjem na javnim mjestima i ponašanjem uopšte ne nanese štetu ugledu državnih tužilaca i njihove dužnosti.

II PRAVILA U VEZI SA ODNOSOM I SARADNJOM DRŽAVNIH TUŽILACA SA ZAPOSLENIMA

1. Odnos između zaposlenih kod državnog tužioca

- a) državni tužilac ili zamjenik državnog tužioca prije preduzimanja određene radnje ili odluke za koju smatra da može imati negativni odjek u javnosti ili uticati na ugled i položaj državnog tužioca upoznaće sa time sebi pretpostavljenog državnog tužioca, odnosno višeg državnog tužioca;
- b) zamjenici državnog tužioca međusobno će se i prilikom zajedničkog rada uvažavati i odnositi se prema drugima s poštovanjem;
- c) zamjenici državnog tužioca će svoj rad usmjeriti na postizanju što boljih rezultata, kad je potrebno radiće zajednički pomažući se međusobno i upoznajući druge sa svim svojim saznanjima o poslu koji rade;
- d) zamjenici u državnog tužioca neće jedni od drugih, niti od ostalih zaposlenih, tražiti usluge koje bi dovele do kompromitujućih situacija ili poremećaja odnosa.

2. Odnos zamjenika prema nadređenima

- a) zamjenici kod državnih tužilaca odgovaraju svom nadređenom za svoj rad i metode kojima se koriste;
- b) zamjenici će svoje nadređene na vrijeme i bez posebnog pitanja obavijestiti o svim predmetima i saznanjima vezanim za rad državnog tužioca za koje razumno smatraju da je važno da oni sa njima budu upoznati;

3. Odnos zamjenika prema podređenima

- a) zamjenici će se u svakodnevnom radu prema zaposlenima odnositi otvoreno i sa uvažavanjem, biće pravedni i davati im dobar primjer;
- b) svoje podređene obavijestit će o svim predmetima za koje je nužno da sa njima budu upoznati te im osigurati dostupnost podataka nužnih za kvalitetno obavljanje poslova kako bi podređeni svoje dužnosti dobro i ispravno obavljali;
- c) u organizaciji rada voditi računa i poštovati što je moguće više želje, afinitete, mogućnosti i sposobnosti svojih podređenih;
- d) podsticati podređene na stručno usavršavanje i obrazovanje;
- e) uzdržavati se od privatizovanja odnosa te podstrekavanje podređenih na djelovanje nespojivo sa *Kodeksom*.

4. *Odnos između državnih tužilaca*

Državni će tužioci, poštujući zakonske odredbe o međusobnim odnosima između viših i nižih državnih tužilaca, međusobno saradivati sa ciljem postizanja što boljih dobrih rezultata, pri čemu će biti otvoreni za saradnju i razmjenu informacija i podataka koje su saznali, a koji mogu biti od interesa za rad drugog državnog tužioca.

III POSEBNA PRAVILA O ODNOSIMA I SARADNJI SA DRUGIMA

1. *Odnosi sa sudom*

- a) državni tužioci i zamjenici prilikom zastupanja na sudovima i u svakodnevnoj komunikaciji sa sudom dužni su poštovati i čuvati dostojanstvo suda, svoje lično dostojanstvo i dostojanstvo državnog tužioca;
- b) zamjenik državnog tužioca neće (osim ako je to neposredno utvrđeno u pisanom dokumentu koji predstavlja dio spisa), izvan ročišta ili glavne rasprave iznositi komentare o donesenim odlukama suda ili o tome kako sud treba postupati u određenom predmetu, niti će davati informacije drugima o radnjama suda za koje je saznao;

c) samo izuzetno, uz prethodnu pismenu saglasnost višeg državnog tužioca, zamjenici mogu pred sudovima iznositi svoje stavove koji odstupaju od stavova državnog tužioca.

2. Odnosi sa policijom i drugim državnim organima koji učestvuju u prekrivičnom postupku

a) državni tužilac ili zamjenik državnog tužioca u odnosu sa policijom i drugim državnim organima koja učestvuju u prekrivičnom postupku, postupaće na način koji će poboljšavati saradnju, pri čemu će davati jasna uputstva i donositi razumljive odluke u skladu sa zakonom i svojim odgovornostima;

b) državni tužilac ili zamjenik državnog tužioca davaće uputstva policiji i drugim državnim organima koji učestvuju u prekrivičnom postupku, tako da time ne dovodi u pitanje djelovanje policije i drugih državnih organa na zakonit i uredjen način, a ako utvrdi da je počinjena zlupotreba ili postupljeno protivno zakonu, preduzeće potrebne mjere u skladu sa svojim ovlašćenjima.

3. Pribavljanje potrebnih obavještenja

Državni tužilac ili zamjenik državnog tužioca preduzeće sve potrebno da se podnosioc prijave i druge osobe za čije izvave smatra da mogu pridonijeti ocjeni o vjerodostojnosti navoda u prijavi ne opterećuju više nego što je nužno i u interesu urednog obavljanja zakonskog postupka. Ako je nužno, preduzeće potrebne mjere za zaštitu te osobe ili njoj bliskih osoba.

4. Odnos sa osumnjičenim i okrivljenim

a) državni tužilac ili zamjenik državnog tužioca treba paziti da se ne koriste dokazi za koje zna da su dobijeni ili za koje osnovano vjeruje da su dobijeni na nezakonit način; ako je pri pribavljanju takvog dokaza došlo do grubog kršenja osnovnih ljudskih prava, tada ga može iskoristiti za iniciranje zakonskog postupka protiv osobe koja je odgovorna za takvo kršenje;

b) državni tužilac ili zamjenik državnog tužioca prilikom provođenja postupka pribavljanja prethodnih obavještenja preduzimaće radnje za pronalaženje objektivne istine; pri tome će u svoja razmatranja uključivati

sve okolnosti, kako one koje idu u korist tako i one koje terete osumnjičenog;

c) kad državni tužilac ili zamjenik državnog tužioca sazna činjenice i podatke koji idu u korist osumnjičenog ili okrivljenog te kad sazna za činjenice i dokaze koji su bitni za donošenje odluke, dostavit će bez odlaganja podatke o dokazima odnosno činjenice sudu;

d) državni tužilac ili zamjenik državnog tužioca u odnosima sa okrivljenim ili osumnjičenim, kao i sa osobom koja saradjuje u postupku i za koju postoji osnovana sumnja da je počinila krivično djelo, treba štiti prava i ugled osumnjičenog, odnosno okrivljenog, svoj ugled i ugled državnog tužioca; uzdržaće se od kontakata i radnji koje mogu dovesti u sumnju njegovu objektivnost. Radi uklanjanja takve sumnje, te će kontakte održavati kad god je to moguće u službenim prostorijama uz sastavljanje službene zabilješke ili snimanje razgovora sa tom osobom.

5. *Suprotna stranka*

a) državni tužiocu postupaće iskreno i pošteno prema suprotnim stranama. Državni tužilac ili zamjenik državnog tužioca biće uvijek otvoren za nagodbu sa suprotnom stranom u građanskim i upravnim stvarima pazeći pritom na interese države ili druge stranke koju zastupa;

b) državni tužilac ili zamjenik državnog tužioca biće uvijek otvoren i za druge načine rješavanja krivičnih predmeta kroz odgadjanje krivičnog gonjenja sa svrhom ubrzavanja postupka, no nikad na štetu načela i interesa koje u tim postupcima zastupa.

6. *Oštećeni i stranka koju zastupa državni tužilac*

a) zamjenici će obratiti posebno pažnju žrtvi krivičnog djela i njenim najbližima, te zaštititi interesa oštećenog;

b) zamjenik koji radi na konkretnom predmetu daće oštećenom i stranci koju zastupa sva potrebna obavještenja o stanju i ishodu postupka te o njihovim pravima koja u tom postupku mogu ostvarivati;

c) zamjenik će se uzdržati od iznošenja svojeg ličnog mišljenja pri davanju obavještenja strankama, o pravilnosti donesene odluke, preduzete radnje o

kojoj daje obavještenje, te od davanja izjava o mogućem načinu završetka postupka.

7. *Društvo – odnos sa strankama i građanima uopšte*

a) u obavljanju svoje službe državni tužioci i zamjenici državnih tužilaca ponašaće se pažljivo i savjesno prema svima sa kojima dolaze u dodir. U dodiru sa građanima uspostaviće se pristojni odnosi. Na zahtjev tih osoba dat će im u razumnom roku sve informacije koje su ovlašćeni dati, a ako ne mogu postupiti po traženju te osobe, upoznat će je sa razlozima;

b) zamjenik će odbiti primanje poklona i usluga od stranaka i drugih učesnika u postupku. Ako je poklon ili pogodnost učinjena protivno njegovoj volji, izvijestit će o tome nadredjene odmah po saznanju, u pisanom obliku i uz navodjenje okolnosti pod kojima je uslijedio poklon ili pogodnost. Tako će postupati i ako je riječ o pokušaju davanja poklona ili činjenja pogodnosti.

8. *Državna uprava*

a) državni tužioci i zamjenici u kontaktu sa službenicima u državnim organima težiće uspješnoj saradnji, kako u krivičnom, tako i u građanskom i upravnom postupku;

b) državni tužilac i zamjenik dužan je voditi razgovore i sastanke sa osobama iz državnih organa na način da sebe lično i državnog tužioca koga zastupa, prikaže kao stručne i pouzdane sagovornike;

c) državni tužilac i zamjenik državnog tužioca će radi suzbijanja korupcije u državnim organima dostaviti Odjeljenju za suzbijanje korupcije i organizovanog kriminala sve podatke i dokaze koji su nužni za uspješno gonjenje krivičnih djela koja su počinili zaposleni u državnim organima ili državnoj upravi kao i drugih kažnjivih djela koja mogu uticati na integritet državnih organa i državne uprave.

9. *Mediji*

U pojedinim krivičnim i drugim slučajevima državni tužilac ili zamjenik državnog tužioca iznosit će svoje mišljenje o slučaju samo na ročištu. Državni tužilac ili zamjenik državnog tužioca kojeg je ovlastio

Vrhovni državni tužilac Republike Crne Gore, dužan je dati medijima što je moguće objektivniju informaciju, koja je u to vrijeme opravdana i dopuštena s obzirom na stadijum postupka, uzimajući pritom u obzir sve okolnosti slučaja, a posebno prava žrtve, ali i osumnjičenog i okrivljenog.

10. Druge zemlje

Prilikom rada na zahtjevu za pružanje pravne pomoći državni tužilac ili zamjenik državnog tužioca traženu pomoć će pružiti u najkraćem mogućem roku.

IV ZAVRŠNE ODREDBE

1. Poštovanje

Državni tužioci i zamjenici državnih tužilaca imaju profesionalnu i moralnu obavezu poštovati *Etički kodeks* u svakodnevnom radu, u cilju sprovođenja prakse u kojoj će pojedini državni tužioci kod kojih su uočena kršenja *Kodeksa* ta kršenja biti podvrgnuta odgovornoj i otvorenoj raspravi.

Etički kodeks ne donosi nikakva nova nezavisna pravila o ponašanju i o radnim obavezama, osim onih koje proizilaze iz postojećeg zakonodavstva ili propisa. Svrha je njegovog donošenja dati podsticaj daljem etičkom oblikovanju i podizanju svijesti unutar službe državnog tužioca.

Etički kodeks kao oblik smjernica za rad i ponašanje tužilaca ne uvodi nikakva materijalna i proceduralna prava koja bi bilo koja stranka mogla zakonski ostvariti u građanskom, krivičnom ili nekom drugom postupku.

2. Vrednovanje i dopune

Etički kodeks nije skup nepromjenjivih pravila, on može prestati važiti ili može doći do razvitka drugih pravila koja stupaju na njegovo mjesto ako postane neprimjenjiv. Zbog toga je za državnog tužioca važno, da se pravila *Etičkog kodeksa* nadopunjuju. Radi toga će se podvrgavati periodičnom preispitivanju tako da će se svake dvije godine ponovo razmatrati.

3. Stupanje na snagu

a) *Kodeks* je stupio na snagu 10. novembra 2006.godine, jer ga je utvrdio Tužilački savjet, po prethodno pribavljenom mišljenju Državnih tužilaca i zamjenika.

b) državni tužioci i zamjenici državnih tužilaca prihvataju *Etički kodeks* potpisivanjem izjave koja glasi: Izjavljujem da sam saglasan sa odredbama *Etičkog kodeksa* te da ću ga se pridržavati sa ciljem očuvanja i daljeg razvoja dostojanstva i ugleda državnog tužioca, kao samostalnog i nezavisnog organa